
[2004-13-RE](#)

CAUSA 2004-13-RE

Número de registre 538-2004. Recurs d'empara

AUTE DEL 25 DE GENER DEL 2005

BOPA núm. 10, del 2 de febrer del 2005

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional el 3 de desembre del 2004 per la representació processal del Sr. A. M. F., mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra la sentència del 30 d'abril del 2004, dictada pel Tribunal de Corts i contra la sentència i l'aute dictats el 27 de setembre i l'11 de novembre del 2004, respectivament, per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari lesionat el dret a la presumpció d'innocència, reconegut a l'article 10 de la Constitució, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui "els autes a la deliberació del Tribunal de Corts perquè dicti sentència de conformitat amb els drets protegits per l'article 10 de la Constitució";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 20 de desembre del 2004;

Havent escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Miguel Ángel Aparicio Pérez.

Antecedents

Primer

El 30 d'abril del 2004, el Tribunal de Corts va condemnar el Sr. A. M. F. com a responsable penalment en concepte d'autor d'un delictes major de violació, amb la concurrència de la circumstància agreujant de reincidència, a la pena de set anys de presó ferma.

Segon

La representació processal del Sr. A. M. F. va interposar recurs d'apel·lació i, el 27 de setembre del 2004, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que confirmava íntegrament la sentència del Tribunal de Corts.

Tercer

La representació processal del Sr. A. M. F. va presentar un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència del 27 de setembre del 2004 del Tribunal Superior de Justícia, per considerar que es vulnerava el dret a la presumpció d'innocència, ja que "ha estat efectuat un jutjament en consciència proscrit pel nostre sistema penal" i es vulnerava el dret a obtenir un procés degut i una sentència fonamentada en dret, perquè la sentència havia estat dictada "amb una fonamentació jurídica no conforme a la interpretació restrictiva obligada en matèria penal ni al principi acusatori del nostre sistema penal."

Quart

L'11 de novembre del 2004, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que desestimava l'incident de nul·litat per considerar, després de recordar que el dret a la jurisdicció no comporta el dret a obtenir una decisió conforme a les pretensions del demandant, que "la sentència impugnada inclou motius, als termes dels quals són enumerades i avaluades el conjunt de les proves recollides, siguin a càrrec o descàrrec, i exposades les raons que han comportat la convicció del Tribunal" i que "Les regles del procediment destinades a garantir els drets de la defensa han estat respectades."

Cinquè

El 3 de desembre del 2004, la representació processal del Sr. A. M. F. va presentar un recurs d'empara per vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

En el seu escrit, la part recurrent al·legava, en primer lloc, que d'acord amb la doctrina establerta precedentment pel Tribunal Constitucional, concretament en la causa 2001-3-RE, calia entrar en el fons de la causa per tal de poder verificar les vulneracions dels drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució. En segon lloc, manifestava que "ofereix pocs dubtes que l'A. no ha estat condemnat pels fets que se l'imputen en aquest cas sinó per la seva condició de multi-reincident" i que la justícia ordinària no va "valorar correctament les proves no donant el mateix valor a les que eren a càrrec com les que eren a descàrrec, el que (...) constitueix una lesió del dret fonamental a la presumpció d'innocència". Seguidament, la part recurrent desglossa les proves a càrrec, tingudes en compte per condemnar el recurrent i les proves a descàrrec a les quals, al seu parer, es va restar importància.

En conclusió, la representació processal del Sr. A. M. F. considerava que "aquesta apreciació de la prova realitzada amb identitat de criteris per les dues sentències recaigudes en el procediment ordinari, escorada exclusivament del costat de la prova de càrrec, i la conversió de tot dubte en prova incriminatòria, permet afirmar que s'ha produït prejudicament per part dels tribunals jutjadors i doncs violació dels drets fonamentals a la presumpció d'innocència i a obtenir un procés degut. No es tracta, en opinió d'aquesta defensa, de la llibertat d'apreciació de la prova que només pertoca al jutgador ordinari sinó d'inversió de la càrrega de la prova i, per tant, de lesió dels drets fonamentals a la presumpció d'innocència i a obtenir un procés degut."

Per acabar aquesta representació processal demanava al Tribunal Constitucional que atorgués

l'empara sol·licitada, que declarés lesionat el dret a la presumpció d'innocència, reconegut a l'article 10 de la Constitució, que anul·lés les resolucions impugnades i que retrotregués "els autes a la deliberació del Tribunal de Corts perquè dicti sentència de conformitat amb els drets protegits per l'article 10 de la Constitució."

Sisè

El 20 de desembre del 2004, el Ministeri Fiscal va presentar el seu informe en què considerava que el procés d'empara "no és un procés d'apel·lació o de cassació destinat a modificar la doctrina i les valoracions realitzades pels Tribunals ordinaris, en l'exercici de les seves competències" i que la jurisprudència del Tribunal Constitucional citada pel recurrent demostrava justament això mateix.

També manifestava que "la valoració de la prova és funció exclusiva dels Tribunals ordinaris, quedant la competència del Tribunal Constitucional restringida a apreciar si certament en la fase del plenari, es van practicar proves que serveixin de fonament racional a l'acusació i que es pugui considerar de càrrec, sense que però pugui entrar a revisar la valoració que de dites proves hagin efectuat els Tribunals ordinaris, a qui de forma exclusiva els hi correspon aquesta valoració" i afegia que "el dret a la jurisdicció no implica en absolut a obtenir una sentència estimatòria de les pretensions esgrimides, sinó el dret a obtenir una resolució raonada, fonamentada en dret i no arbitrària i tampoc garantitza l'encert en les resolucions judicials, en la valoració dels fets i la interpretació i aplicació del dret vigent, essent competència exclusiva de la jurisdicció ordinària la determinació del dret aplicable així com la seva interpretació, sense que la pretesa lesió del dret serveixi de fonament a una demanda d'empara".

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licitava la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2004-13-RE per manca de contingut constitucional en les pretensions formulades, de conformitat amb el que disposa l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Fonaments jurídics

Primer

Mitjançant aquest recurs d'empara es demana la declaració de vulneració del dret a la presumpció d'innocència i, en conseqüència, l'anul·lació, de les sentències recaigudes en la causa penal TC-215-1703 i la retroacció de les actuacions al moment processal anterior al pronunciament de la primera de les dues sentències objecte de recurs.

Per tal de fonamentar aquesta posició, el demandant admet que la funció de valoració de les proves correspon de manera exclusiva als tribunals ordinaris. No obstant això, considera que en aquest cas, la valoració esmentada s'ha realitzat de manera arbitrària, ja que s'han utilitzat criteris diferents per sospesar les proves de descàrrec respecte de les de càrrec, en perjudici de les primeres. Per salvar aquesta possible contradicció entre l'admissió de l'exclusivitat de la competència judicial en matèria de valoració de les proves i la seva impugnació davant el Tribunal Constitucional, el demandant cita l'antecedent de la sentència d'aquest Tribunal recaiguda en la causa 2001-3-RE, en la qual entràvem a considerar el fons constitucional de determinades actuacions dels tribunals ordinaris.

Per part seva, el Ministeri Fiscal, després de recordar que el demandant, tot i acceptar la competència jurisdiccional ordinària en la valoració de les proves, no fa res més que assenyalar els possibles defectes de la valoració de les proves esmentades duta a terme pels òrgans jurisdiccional, manifesta que el dret a la presumpció d'innocència té com a contingut constitucional

garantir que tota condemna ha d'anar precedida d'una activitat probatòria de càrrec i que "la valoració de la prova és funció exclusiva dels Tribunals ordinaris, quedant la competència del Tribunal Constitucional restringida a apreciar si certament en la fase del plenari, es van practicar proves que serveixin de fonament racional a l'acusació i que pugui considerar de càrrec, sense que però pugui entrar a revisar la valoració que de dites proves hagin efectuat els Tribunals ordinaris, a qui de forma exclusiva els hi correspon aquesta valoració". En conseqüència, insta la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara.

Segon

En resposta a ambdues posicions, hem de partir del principi general que la competència del Tribunal Constitucional en matèria de recurs d'empara rau en la possibilitat de comprovació de la lesió dels drets constitucionals específicament protegits; una lesió que, com és obvi, ha d'haver-se produït en el contingut dels drets esmentats en els termes declarats constitucionalment i legalment. Per tant, no hi ha zones o sectors d'aquests drets constitucionals que quedin potencialment exclosos de la seva protecció per la competència enervant d'altres poders públics. El plantejament de la demanda pel que fa a "La qüestió que aquí ens plantejem és si el dret a la jurisdicció entesa com a tutela efectiva, certa, real i manifesta per part dels tribunals és respectat en tots els seus extrems i amb tota la seva amplitud" (fonament jurídic 2.3), s'ha de contestar de manera afirmativa, ja que el contingut dels drets i, específicament, el seu contingut essencial no és disponible, com és sabut, ni tan sols pel legislador. En canvi, el contingut d'aquests drets té uns límits; i aquests límits són els que al seu torn determinen l'àmbit concret en el qual el dret es desenvolupa i pot ser protegit efectivament.

En aquest sentit, la valoració de la prova per la jurisdicció ordinària "segons la seva consciència" (article 160 del Codi de procediment penal) no equival a una valoració sotmesa al principi de legalitat penal: és l'avantsala de la decisió, i per tant, està sotmesa a les mateixes regles de raonabilitat i de motivació; el que passa és que aquesta raonabilitat i aquesta motivació formen part de l'essència mateixa de la funció de jutjar i expressen no només un raonament cognoscitiu sinó també un de decisonal. Per aquesta raó, tot i que les valoracions sempre estan impregnades de subjectivitat, el dret a la jurisdicció i el mateix dret a la presumpció d'innocència no poden desproveir el jutge de la seva opinió pròpia i personal (és més: l'ordenament els imposa l'obligació d'opinar en el mateix moment que els imposa l'obligació de decidir). Així, la valoració de la prova "segons la seva consciència" només pot ser revisada per la jurisdicció constitucional si manca de justificació o és palmàriament arbitrària; i així, també, la lliure valoració esmentada marca, d'alguna manera, un límit extern al dret, tot i que, alhora, forma part del dret mateix.

Tercer

Amb el que acabem de dir, allò que ha d'observar-se en la seu constitucional és l'existència de motivació i de justificació en la valoració duta a terme. I en aquest cas, la motivació i la justificació es troben expressades i detallades en els considerants III i IV de la sentència dictada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, a més de les consideracions generals efectuades en el considerant II. Sempre es podran advertir oblots o una manca d'argumentació satisfactòria; tanmateix el que és cert és que la motivació raonable de la valoració es pot identificar perfectament: en el considerant III s'assenyalen les raons per les quals els fets adduïts com a proves de càrrec semblen rellevants, i en el considerant següent es raona que els fets adduïts com a proves de descàrrec no desvirtuen les proves de càrrec, sense que sigui necessària, doncs, cap altra consideració, que, d'altra banda, es pot deduir de les que el mateix Tribunal Superior de Justícia fa.

Quart

Per consegüent, amb la documentació aportada, en la qual consta tota la causa penal seguida, les sentències objecte de recurs, l'escrit de recurs d'empara i l'informe proposta del Ministeri Fiscal, aquest Tribunal disposa de dades suficients per poder apreciar la inexistència de contingut constitucional d'aquesta causa.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2004-13-RE, interposat per la representació processal del Sr. A. M. F., contra la sentència dictada pel Tribunal de Corts, el 30 d'abril del 2004 i contra la sentència del 27 de setembre i l'aute de l'11 de novembre del 2004, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal del Sr. A. M. F., al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, pel Tribunal Constitucional, el 25 de gener del 2005.

Philippe Ardant

Miguel Ángel Aparicio Pérez

President

Vicepresident

Didier Maus

Miguel Herrero de Miñón

Magistrat

